

Írta: Mikus Gyula

„FELSZÁLL A KÖD...”

A komlói LEO AMICI Alapítványról, a drogfüggők talpra állításáról, gyógyításáról, megmentéséről készített „Felszáll a köd...” című riport-dokumentumfilm bemutatása.

Ez a film a gyógyulásról, a kiútról szól és az emberi elszántság, akarat, szeretet és tudás segítségével megmenthető fiatalokról és családjaikról – magyarázza részletesebben egyik, drogos szakemberekhez küldött meghívó.

„Én drogozom, mi meggyógyulunk” szól magabiztosan a film jelszava, bevezető mondata.

A bemutató egyik célkitűzése, hogy ismerkedési lehetőséget nyújtson a Leo Amici közösség szellemével, stílusával, a gyógyulásra önként jelentkező kábítószeresek, alkoholisták önmagukat legyőző küzdelmével.

Bár magam kábítószeresekkel gyakran találkoztam és terápiájukkal is foglalkoztam, magával a „Leo Amici közösséggel” nem találkoztam, róluk csak sok jót hallottam.

Érdekes, amit kábítószeresekkel és terápiájukkal ugyancsak foglalkozó barátaim mondanak, érdekes és tanulságos. Látták őket Salgótarjánban, ahol bábjátékot adtak elő és Székesfehérvárott, ahol zenés színpadi előadáson szerepeltek. Jellemző volt rájuk mind a két helyen, hogy összeforrott és közvetítő, mozgósító erejű közösségként jelentek meg. A résztvevők egyetértettek abban, hogy a látványból nem hiányzott a sodró lendület, a derű és optimizmus.

A január 27-én látott riportfilmben ugyanezt a derűt és optimizmust láthattam, tehát ez nemcsak a „Leo Amici” színpadi produkcióinak velejárója.

A filmbemutató számos értéke közül az egyik legnagyobb és legszembevetőbb, hogy a kamerával szemben minden riportalany merte vállalni önmagát, teljesen nyíltan beszélt sorsáról, körülményeiről és ahol ez a riporthoz tartozott, családi konfliktusairól, kálváriáiról is.

A filmben megismerhettük azokat a segítőt, akik szintén nyíltan és őszintén vállalták szerepüket, elhivatottságukat.

„Csaba bácsiról”, az alkoholistából lett segítőtől, betegtársait patronáló jogászról sok jót hallottam már a salgótarjáni és fehérvári szereplések és látottak kapcsán is. Ő a legismertebb és legelfogadottabb a segítők közül.

A film fontos eleme a dráma, a színjáték, amelyet mindenki magában, magával hord. A drámaátélés lényeges része a feldolgozásnak ugyanúgy, mint a közösség mindennapi életének.

Ugyanakkor a film az emberi problémákat közvetítve őszinte és humánus, szinte baráti és meghitt (nem stigmatizál, túlfel nem ítél el, nem bélyegez meg, érthetővé és emberivé teszi a múltbeli, a jelenlegi és a várható hibákat, eltévelyedéseket is).

Fontosnak érzem a filmnek ezt a megértő, baráti szellemét, attitűdjét. Szintén a baráti szellemhez tartozik a filmben hangsúlyozott, már talán az olasz kapcsolatokkal és hatásokkal összefüggő sajátos kommunikáció, a kézzel való érintés.

A Leo Amici-tagok gyakran megfordulnak Nápolyban és viszont, a nápolyiak is náluk. Nápoly az elbeszélések szerint a derű és a tiszta kék ég hazája, a Leo Amici szellemének forrása a sajátos gesztus, barátságos érintkezési mód eredője.

Ez az olasz, szorosabban véve nápolyi hatásra kialakult szinte mindennapos érintkezés a meghittsége, a barátságot tovább növeli. Barátok, társak vagyunk a gyógyulásban, közös sorsunkat jelezzük egymás érintésével is, a kézfogással is.

A komlói Leo Amici életformája számos szempontból aktív és egészséges. A telepet erdő veszi körül, egészséges, tiszta levegő, kirándulásra, sportolásra megfelelő környezet, önmagában is a gyógyítás eleme mindez, a gyógyítás és a rehabilitációé.

A gyógyítás fontos része a jól megtervezett, nehézségeket, könnyebb, nehezebb áldozatokat is vállaló élet. Pontos napirend szerint élnek, maguk főznek, elvégzik a takarítási, higiéniai feladatokat, építik, fejlesztik házukat, ki-ki a saját lehetőségei, szakmai tudása, képzettsége szerint, értékeket teremtenek saját maguk és a leendő gyógyulók számára is.

Mind ezek olyan feladatok, melyek nem okvetlenül teherként nehezedenek rájuk: sokat énekelnek, általában vidámak, barátságosak, haladásuk vagy gyógyulásuk szerint felszabadultak. A riportfilm is énekkel, zenével kezdődik, és azzal is végződik.

Mindent egybevetve a film nagyon intim és személyes, személyessége miatt szuggesztív is, nagy erők mozdulnak meg benne.

Fontos szerepe van a közösségben a „józanásg megtartó csoportnak”. Ez a csoport a segítők közül és a maguk erejéből vagy segítők közreműködésével kigyógyultakból áll. Ez a továbbfolytatás biztosítása mintegy a tradíciók törvényesítése, megszilárdítása, megalapozása.

A komlói telepen élénkítő színpont, a mindennapokhoz tartozik a környezetet otthonossá tevő állatok létezésének, megbecsülésének, elfogadásának biztosítása. Ebben a filmben is említenek, látni engednek kecskéket, nyulakat, baromfikat, megvillan egy nutria. Moldova Ágnes szereti ezeket a játékos, színes elemeket.

Mikor egy kábítószeres növendékemmel filmezett a rendező Aszódon, szerepet játszottak, kedves színpontot jelentettek számára sokat fotózott hörcsögeim, kanáriállományom, gerléim stb. Ebben a milióban életszerűbbé vált maga a meginterjúvolt, és hihetőbbé az egész szituáció.

A film egészében véve nagyon érdekes, humánus és telített volt, látszott, hogy a közönséget érdekelte, lebilincselte, minden pillanatában egyértelműen szuggesztív hatást gyakorolt rájuk.

Jelentős mozzanatnak éreztem Topolánszky Ákos elismerő felszólalását. Topolánszky Ákos, az ismert terapeuta református papként évek óta jelentős szerepet játszik a kábítószeres gondozásban úgy Ráckeresztúron mint Zsibriben, s újabban az Ifjúsági és Sport Minisztérium irányító apparátusában. Az ő véleményét, mint hozzáértő szakemberét a film értékelésében feltétlenül hitelt érdemlőnek és szakavatottnak fogadhatjuk el.

A szerkesztő-riporterén, Moldova Ágnesen kívül Péterfia Éva, az Egészségügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettese is sokirányú segítséget nyújtott a résztvevők, vendégek patronálásában, a felvilágosító munkában, a külső monitorra kapcsolásban, a vendéglátásban stb.

Az értékeléshez néhány megemlíthető kritikai élű megjegyzés, probléma is kívánczik (melyek a pozitívumok mellett jórészt el is hanyagolhatók), ezeket valószínűleg a tévéfilmre való feldolgozás kiküszöbölheti. Néhány személyes interjút elnyújtottnak érzek (talán hosszabbnak, mint amennyire szükséges lenne). Nem láttam szerencsésnek némelyik aktualizált, szociofotóra emlékeztető (Moldovára nem jellemző) jelenetet, bevágást (pl. a kocsmát bemutató, illusztrált kép).